

Kadernota 2020

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking

Opgesteld door : Secretariaat Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking
Datum : 9 november 2018
Versie : 2.2

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1. Historie	3
1.2. Doelstelling	3
1.3. Organisatie	4
2. Ontwikkelingen	5
2.1. HVC	5
2.2. Kosten.....	5
2.3. Duurzaamheid en circulariteit	6
2.4. Slibeindverwerking 2028.....	7
3. Doelstellingen en begroting 2020	8
3.1. Doelstellingen	8
3.2. Begroting 2020.....	8
Bijlage 1: Prognose afvoer slib exclusief zand	9
Bijlage 2: Meerjarenraming	10

1. Inleiding

In deze Kadernota 2020 worden de ontwikkelingen geschetst en een voortuitblik gegeven op de begroting 2020 van de gemeenschappelijke regeling. Hiermee worden de algemene besturen van de deelnemers in staat gesteld in een vroeg stadium te reageren op ontwikkelingen voordat de ontwerpbegroting 2020 beschikbaar wordt gesteld. Met de meest recente wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling is het opstellen van een Kadernota een verplichting.

1.1. Historie

De verwerking van slib is een activiteit waaraan vanuit maatschappelijk oogpunt steeds meer eisen worden gesteld, onder andere op het gebied van duurzaamheid en kosteneffectiviteit. Om ook op de langere termijn duurzame en kosteneffectieve oplossingen te kunnen nastreven, hebben hoogheemraadschap van Delfland, hoogheemraadschap van Rijnland, hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, de rechtsvoorganger van waterschap Hollandse Delta en waterschap Rivierenland de samenwerking gezocht. Dit heeft in 1990 geleid tot de oprichting van DRSH NV¹ door die waterschappen.

Op 1 januari 2010 is DRSH NV door de waterschappen in eigendom overgedragen aan de NV HVC. Als tegenprestatie hebben de waterschappen een belang, in de vorm van 397 aandelen, verkregen in NV HVC, zijnde circa 13% van het totaal aantal aandelen. Deze aandelen zijn in september 2011 overgedragen aan de in 2010 opgerichte Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009, verder: GR.

Als gevolg van de uitgifte door HVC van aandelen aan nieuwe aandeelhouders in 2011 is het belang sinds januari 2014 teruggelopen tot circa 12% in N.V. HVC. Het waterschapsbelang is verankerd in de statuten van N.V. HVC en de ballotageovereenkomst tussen de Zuid-Hollandse waterschappen en N.V. HVC en staat daarin op een gelijk niveau met de andere aandeelhoudersbelangen (gemeenten) in de N.V. HVC.

1.2. Doelstelling

De GR heeft tot doel de behartiging en coördinatie van de belangen van de deelnemende waterschappen met betrekking tot de verwerking van zuiveringsslib en de gezamenlijke ontwikkelingen in de afvalwaterketen. De taak van de GR is het behartigen van het aandeelhouderschap in de N.V. HVC en het afstemmen van de activiteiten die met of door N.V. HVC ten behoeve van de in de gemeenschappelijke regeling deelnemende waterschappen worden uitgevoerd. Hiertoe oefent de GR een actieve rol als aandeelhouder uit, om daarmee namens de deelnemende waterschappen een nauwe betrokkenheid bij ontwikkelingen en innovatie in afval- en slibverwerking te bereiken.

De aandeelhouders van HVC zijn publieke organisaties: gemeenten, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen. Zeggenschap in de N.V. HVC is niet alleen gebonden aan het hebben van aandelen in de N.V. HVC, maar vooral aan de manier waarop de rol van aandeelhouder wordt ingevuld.

Afvalverwerking en biomassaverwerking (waaronder het zuiveringsslib valt) hebben steeds meer raakvlakken. De uitvoering van de activiteiten vergt nagenoeg dezelfde disciplines. Door deelname aan de gemeenschappelijke regeling in de N.V. HVC hebben de waterschappen toegang tot kansen ten aanzien van de inzet van technologische en organisatorische innovaties als gevolg van de investeringen die HVC doet op het gebied van afvalstoffenverwerking en energieopwekking. Met de deelname in de N.V. HVC beogen de waterschappen, wederom via de gemeenschappelijke regeling invulling te geven aan de ambitie voor invulling van de duurzaamheidsvraag, zoals de energietransitie, circulariteit en de grondstoffen top vijf.

Om onderscheid te maken tussen -destijds- de waterschappen en de andere aandeelhouders, zoals gemeenten, in HVC, zijn de waterschappen aandeelhouders B geworden. Er is niet gekozen voor aandeelhouderschap A, wat een volledige aansprakelijkheid voor de N.V. HVC zou inhouden.

¹ DRSH Zuiveringsslib NV

1.3. Organisatie

Sinds de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in 2016 bevat het algemeen bestuur per waterschap twee vertegenwoordigers uit het dagelijks bestuur van het waterschap.

Het algemeen bestuur bestaat uit:

- Voorzitter, de heer J.C.H. Haan (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- De heer J.W.A. van Olphen (Hoogheemraadschap van Delfland)
- De heer R. Smits (Hoogheemraadschap van Delfland)
- De heer M. Kastelein (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- De heer P. van den Eijnden (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- Mevrouw A.M. van Zoelen (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- De heer J.J.M. van Oorscot (Waterschap Hollandse Delta)
- De heer L. Struik (Waterschap Hollandse Delta)
- De heer G. Nieuwenhuis (Waterschap Rivierenland)
- Mevrouw H. Roorda (Waterschap Rivierenland)

Het dagelijks bestuur bestaat uit:

- Voorzitter, de heer J.C.H. Haan (Hoogheemraadschap van Rijnland)
- Vice-voorzitter Mevrouw A.M. van Zoelen (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard)
- De heer J.J.M. van Oorscot (waterschap Hollandse Delta)

Bij de aanvang van de bestuursperiode is afgesproken dat na twee jaar het voorzitterschap en het dagelijks bestuur zou wijzigen. De laatste wisseling heeft in december 2016 plaats gevonden. In verband met de waterschapsverkiezingen wordt de bestuurswisseling uitgesteld tot 2019.

Secretariaat

De GR heeft een eigen secretariaat en functioneert zelfstandig. Het secretariaat borgt dat voldaan wordt aan de wettelijke eisen conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Het secretariaat van de GR wordt gevoerd door waterschap Hollandse Delta. Hollandse Delta vervult in deze rol de volgende werkzaamheden:

- Invulling rol secretaris inclusief ondersteuning.
- Opstellen van de producten behorende tot de Planning & Control-cyclus.
- Financieel beheer.

2. Ontwikkelingen

2.1. HVC

Sinds eind 2016 is de heer Van Steensel algemeen directeur van HVC. In maart 2017 hebben de aandeelhouders van HVC het beloningsbeleid ten aanzien van de statutaire directie van HVC vastgesteld. De aandeelhouders hebben daar geconcludeerd dat de WNT weliswaar wettelijk niet toepasbaar is op het bedrijf, maar met algemene stemmen hebben zij besloten dat de WNT als uitgangspunt moet gelden voor de honorering van de volgende algemeen directeur, en daarmee voor het volledige loongebouw van HVC.

De aandeelhouders van HVC hebben in 2018 ingestemd met het voorstel om het aantal commissarissen te verminderen en de benoemingsprocedure te wijzigen in een benoeming van RvC-leden door de gehele AVA. Dit betekent, dat de benoeming via het voorkeursrecht van een "eigen" commissaris niet meer mogelijk is. Om de representativiteit van de Raad van Commissarissen te borgen is vastgelegd dat ten minste één van de commissarissen een publieke signatuur heeft met kennis van het gemeentelijke en waterschap domein. Verder is afgesproken, dat de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking namens de waterschappen B-aandeelhouders via de selectiecommissie invloed krijgt op de benoeming van de commissarissen. Daarnaast zal één van de RvC-leden als eerste aanspreekpunt voor de waterschappen worden aangewezen. Daarmee is betrokkenheid van de waterschappen bij de Raad van Commissarissen gewaarborgd. De heer J.H. Oosters, welke de functie vervult van eerste aanspreekpunt in de RvC, treedt af op 1 februari 2019. Naar verwachting wordt de vacature bij de algemene vergadering van aandeelhouders in mei 2019 wederom ingevuld.

Samenwerking GR met HVC

De samenwerkingsrelatie tussen de GR en HVC kent meerdere sporen:

- aandeelhouder van de GR in HVC;
- opdrachtgever van de GR aan HVC voor transport en de verwerking van slib;
- samenwerken om kansen op het gebied van duurzaamheid en circulaire economie te benutten. Hier overweegt de GR de meerwaarde van een gezamenlijke aanpak met behoud van de autonomie van de deelnemers.

De rol van aandeelhouder wordt door de GR ingevuld door te sturen op belangen in de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) en de vertegenwoordiging van de GR in de RvC van HVC. Het opdrachtgeverschap wordt op ambtelijk niveau ingevuld. Er vindt veel afstemming plaats. De GR zet in op versterking van zakelijkheid in de opdrachtgever-opdrachtnemer relatie zodat onduidelijkheden in rollen en verwachtingen worden weggenomen ter versterking van de samenwerking.

Samenwerking HVC met SNB

Het algemeen bestuur van de GR heeft aangegeven dat een verdere samenwerking tussen beide slibverwerkers van groot belang is. Beide bedrijven zijn met elkaar in gesprek, maar dit heeft nog niet tot concrete resultaten geleid.

2.2. Kosten

Kosten GR Slibverwerking

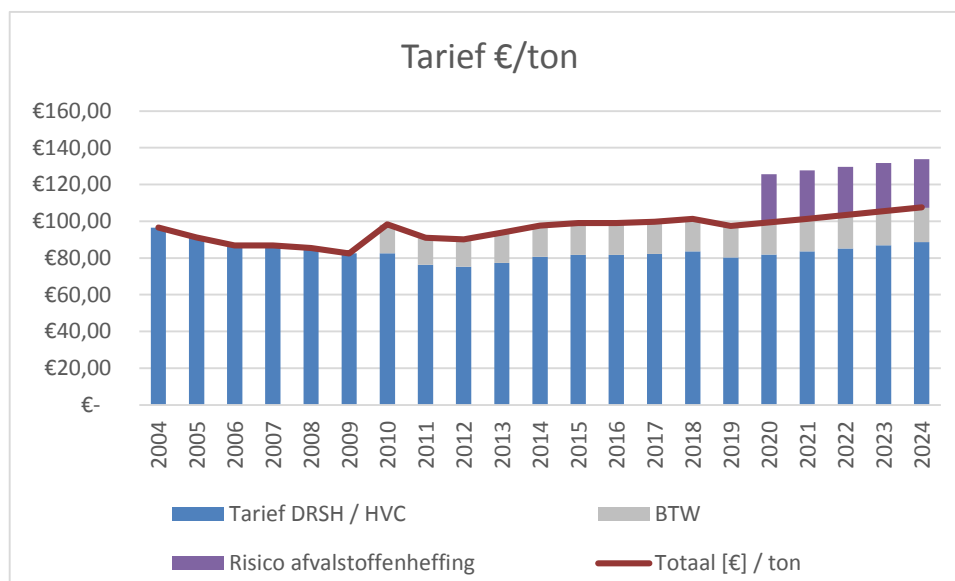
De exploitatiebegroting van de GR bestaat uit 2 componenten de kosten van het secretariaat en de garantstellingsprovisie die ontvangen wordt van HVC. De kosten voor het secretariaat worden gelijkmatig verdeeld, ieder waterschap draagt 20%. De garantstellingsprovisie wordt na rato van het aantal aandelen aan de deelnemende waterschappen uitbetaald.

Tarief slibverwerking

De kosten voor de verwerking van het slib worden door HVC rechtstreeks gefactureerd aan de waterschappen. De ontwikkeling van dit tarief heeft een grote impact op de begroting van de waterschappen en staat hoog op de agenda van de GR in relatie tot HVC.

Onderstaande grafiek laat zien dat de ontwikkeling van het netto tarief per ton vrij stabiel is. Vanaf 2010 (1^e jaar slibverwerking door HVC) is een tariefdaling ingezet. Na de tariefdaling is een

jaarlijkse indexatie toegepast. Er wordt nog steeds voldaan aan de financiële strategie welke in december 2015 is vastgesteld door de aandeelhouders. Door een verbeterde solvabiliteit van HVC is het tarief voor 2019 verlaagd.

Het tarief voor 2019 is vastgesteld op € 80,33 netto en € 97,20 incl. BTW. Voor de jaren 2020 en verder is een aanname gemaakt van 2% prijsstijging per jaar. Het risico afvalstoffenheffing is weergegeven op basis van het tarief van 2018. Dit wordt hieronder toegelicht.

BTW

SNB, de andere grote slibverbrander met publieke aandeelhouders, heeft voor haar aandeelhouders een ontheffing op de BTW. HVC heeft deze ontheffing niet. Een ontheffing op de BTW zorgt voor een aanzienlijk lager tarief. Bij HVC is erop aangedrongen de actie om ook vrijstelling te verkrijgen, te intensiveren. De haalbaarheid van een ontheffing wordt vooralsnog laag ingeschat.

Risico vervallen vrijstelling op afvalstoffenheffing

Het voornemen van het kabinet om de vrijstelling op de afvalstoffenheffing op het (mono)verbranden van zuiveringsslib te laten vervallen, kan een grote invloed hebben op het tarief. In 2019 wordt deze heffing verhoogd van € 13,21,- naar € 31,39 per ton. In het kader van de fiscale vergroening is een verdere verhoging van het tarief te verwachten. Via de Unie van waterschappen en HVC wordt naar de wetgever gelobbyd om dit voornemen, dat leidt tot het rondpompen van overheidsgeld, te wijzigen. Vooralsnog is het invoeren van deze belastingmaatregel uitgesteld tot na 2019.

Potentiële tariefreductie

Door vertraging in de realisatie van terugwinning van fosfaat uit het verbrandingsas, is de hiermee samenhangende tariefreductie nog niet gerealiseerd. De hoogte van de tariefreductie door fosfaatterugwinning is onzeker en niet opgenomen in bovenstaande grafiek.

2.3. Duurzaamheid en circulariteit

Energiecredits

Vanwege het aandeelhouderschap in HVC en daaraan verbonden duurzame energieprojecten krijgen de deelnemende waterschappen de bijdrage van deze projecten aan energieneutraliteit naar rato toebedeeld.

Fosfaat terugwinning

De vergunningverlening voor de bouw van de EcoPhos fabriek in Duinkerken voor fosfaatterugwinning uit de as van het verbrande slib, is vertraagd. De verwachting is nu dat eind 2020 fosfaat uit as kan worden teruggewonnen. HVC monitort de voortgang en heeft onderzocht

dat de samenwerking met EcoPhos nog steeds het snelst resultaat kan opleveren. HVC onderzoekt op welke wijze het met EcoPhos aangegane commitment wordt voortgezet. Het huidige commitment van de waterschappen om geen fosfaat uit het slib te halen loopt tot 2025.

Bioplastics

In het streven om bouwstenen (PHA) voor bioplastics te winnen uit het brüden van de SVI, hebben de initiatiefnemers van de pilots Paques (HVC) en Phario (Stowa) besloten hun krachten te bundelen onder de noemer PHA2USE. Het project moet nog nader worden vormgegeven en de ambities afgestemd. De beoogde pilot-installatie naast de SVI aan de Baanhoekweg op basis van zowel het Paques- als het Phario-procédé wordt een demo-installatie.

Terugwinnen zeldzame metalen

KWR doet een onderzoek naar het terugwinnen van zeldzame metalen uit slib. Het eerste onderzoek wordt in 2019 afgerond. De potentie van terugwinning is aangetoond maar de praktische haalbaarheid is nog ver weg. In 2019 wordt samen met KWR gekeken naar een mogelijk vervolg van het onderzoek.

2.4. Slibeindverwerking 2028

Strategiestudie

De slibverbrandingsinstallatie (SVI) van HVC zal in 2028 zijn afgeschreven. In 2016 is door de GR gestart met een studie naar de strategie voor de toekomst voor de verwerking van zuiveringsslib. De markt voor verwerking van zuiveringsslib is in beweging en nieuwe technologieën voor de verwerking van zuiveringsslib zijn sterk in ontwikkeling.

De strategiestudie richt zich onder andere op: technologie, duurzaamheid, afzetzekerheid, bijdrage aan de circulaire economie, samenwerkingsvormen, nieuwe partners, kosten en capaciteitsplanning. Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (tevens aandeelhouder in HVC) en Waternet participeren in de strategiestudie.

Parallel aan de strategiestudie lopen diverse onderzoeken welke worden meegenomen:

- Onderzoek naar landelijke capaciteitsontwikkelingen en relevante internationale ontwikkelingen door de Vereniging van Zuiveringsbeheerders;
- Strategiestudie SNB;
- Diverse technologieonderzoeken;

In 2018 is de balans opgemaakt en vastgesteld dat rond 2020 besluitvorming moet plaatsvinden over het plan voor de slibeindverwerking vanaf 2028. Ook een levensduurverlenging van de huidige SVI behoort hierbij tot de opties. De financiële consequenties van de strategie en de structuur en partners waarmee de slibverwerking uiteindelijk wordt gerealiseerd, zijn nog niet bekend.

3. Doelstellingen en begroting 2020

3.1. Doelstellingen

De doelstellingen van de GR, zoals vastgelegd in de regeling, zijn gericht op continuïteit, kosten en duurzaamheid van de slibverwerking, en nog steeds valide.

In de kadernota 2020 is daaraan toegevoegd dat ingezet zal worden op het uitvoeren van de acties ten aanzien van:

- a) Versterking sturing op kosten en slibverwerkingstarieven vanuit aandeelhoudersbelang;
- b) Verkenning schaalvergrotingsmogelijkheden door toetreding van andere waterschappen
- c) Besluitvorming over de strategie op basis van een update van de slibstrategiestudie

3.2. Begroting 2020

Op basis van het hierboven genoemde wordt voor 2020 het kader voor de begroting als volgt.

Exploitantiebegroting (* €1)	Begroting 2020	Begroting 2019
Baten		
Garantstellingsprovisie HVC	292.540	297.780
Vergoeding kosten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling	45.050	45.050
Totaal baten	337.590	342.830
Lasten		
Garantstellingsprovisie Waterschappen	292.540	297.780
Kosten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling	45.050	45.050
Totaal lasten	337.590	342.830
Resultaat	-	-

De meerjarenprognose is in bijlage 2 opgenomen

Bijlage 1: Prognose aanvoer slib exclusief zand

Onderstaande gegevens zijn de prognose afgegeven door de waterschappen in juni 2018 (in tonnen aangeleverde slibkoek).

Prognose aanvoer slib exclusief zand (in tonnen):	2019	2020	2021	2022	2023
Delfland	81.727	81.685	81.264	81.264	81.264
Rijnland	104.500	106.040	107.680	110.390	112.040
Schieland en de Krimpenerwaard	31.062	26.933	27.119	27.306	27.492
Hollandse Delta	79.828	78.291	78.291	78.291	78.291
Rivierenland	21.948	21.948	12.714	12.714	12.714
Totaal	319.065	314.897	307.068	309.965	311.801

Bijlage 2: Meerjarenraming

Toelichting op de exploitatiebegroting (* €1)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten					
<i>Garantstellingsprovisie HVC</i>	292.540	287.310	221.590	189.370	157.150
Deze provisie bedraagt 1% van het gegarandeerde leningbedrag van:					
- per 31 december 2018: € 29.778.000					
- per 31 december 2019: € 29.254.000					
<i>Vergoeding lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling</i>					
- Hoogheemraadschap van Delfland (20%)	9.010	9.010	9.010	9.010	9.010
- Hoogheemraadschap van Rijnland (20%)	9.010	9.010	9.010	9.010	9.010
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (20%)	9.010	9.010	9.010	9.010	9.010
- Waterschap Hollandse Delta (20%)	9.010	9.010	9.010	9.010	9.010
- Waterschap Rivierenland (20%)	9.010	9.010	9.010	9.010	9.010
	45.050	45.050	45.050	45.050	45.050
Totaal baten	337.590	332.360	266.640	234.420	202.200
Lasten					
<i>Garantstellingsprovisie Waterschappen</i>					
De deelnemende waterschappen ontvangen van de NV HVC een garantstellingsprovisie van 1% van het gegarandeerde leningbedrag. Conform artikel 22 van de statuten wordt de garantstellingsprovisie verdeeld naar rato van het aantal aandelen:					
- Hoogheemraadschap van Delfland (95 aandelen)	70.003	68.752	53.025	45.315	37.605
- Hoogheemraadschap van Rijnland (123 aandelen)	90.636	89.015	68.654	58.671	48.689
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (40 aandelen)	29.475	28.948	22.326	19.080	15.834
- Waterschap Hollandse Delta (111 aandelen)	81.793	80.331	61.956	52.947	43.939
- Waterschap Rivierenland (28 aandelen)	20.633	20.264	15.629	13.356	11.084
- Totaal: 397 aandelen	292.540	287.310	221.590	189.370	157.150
<i>Lasten secretariaat Gemeenschappelijke Regeling</i>					
- Inzet uren secretariaat (secretaris, ondersteuning, financiën)	32.000	32.000	32.000	32.000	32.000
- Notuleren vergaderingen GR & AOG	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
- Representatiekosten	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
- Accountantscontrole	6.050	6.050	6.050	6.050	6.050
	45.050	45.050	45.050	45.050	45.050
Totale lasten	337.590	332.360	266.640	234.420	202.200
Resultaat	-	-	-	-	-